

12 Απριλίου 1820: Η Φιλική Εταιρεία απέκτησε τον Αρχηγό της.

12 Απριλίου 1820: Η Φιλική Εταιρεία απέκτησε τον Αρχηγό της.

Η Φιλική Εταιρεία, η πιο σημαντική απ' όλες τις μυστικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της εθνικής προσπάθειας απελευθέρωσης των Ελλήνων από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, ιδρύθηκε το 1814 στην Οδησό (σημερινής Ουκρανίας) και σύμφωνα με τους παλαιότερους ιστορικούς, από τον Εμμανουήλ Ξάνθο (γεννήθηκε το 1772 στην Πάτμο), τον Νικόλαο Σκουφά (γεννήθηκε το 1779 στο Κομπότι Άρτας ως Νικόλαος Κουμπάρος – το επώνυμο Σκουφάς οφείλεται στο επάγγελμα του πιλοποιού που ασκούσε στα νεανικά του χρόνια) και τον Αθανάσιο Τσακάλωφ (γεννήθηκε το 1788 στα Ιωάννινα). Τέταρτο μέλος της, μυήθηκε ο Αντώνιος Κομιζόπουλος από τη Φιλιπούπολη. Τρίτο ή πέμπτο μέλος της Εταιρείας πιθανό να ήταν ο Νικόλαος Γαλάτης. Επίσης από τα πρώτα μέλη που μυήθηκαν ήταν και ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος (και μάλιστα κατά ορισμένες πηγές υπήρξε συνιδρυτής, πριν τον Ξάνθο που μυήθηκε αργότερα). Η Μικρασιάτισσα Κυριακή Ναύτη από τη Σμύρνη ήταν η πρώτη γυναίκα μέλος. Οι Φιλικοί, αφού μούνταν στην Εταιρεία, έδιναν όρκο πίστης και επικοινωνούσαν με

κώδικες, ψευδώνυμα και συνθηματικές λέξεις. Αυτή ακριβώς η μυστικότητα εξηγεί την ασάφεια που υπάρχει ακόμα και σήμερα σε ορισμένα γεγονότα και πληροφορίες.

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης (12 Δεκεμβρίου 1792 – 31 Ιανουαρίου 1828), ο Έλληνας ευγενής της Ρωσικής αριστοκρατίας, αξιωματικός του Ρωσικού Στρατού που έφερε τον βαθμό του Υποστράτηγου και υπήρξε ο πρώτος Αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας.

Οι Φιλικοί είχαν πληροφορίες για τα πατριωτικά του αισθήματα, επειδή σε στενούς κύκλους Ελλήνων και Φιλελλήνων φέρεται να είχε δηλώσει πως οι συμπατριώτες του θα έπρεπε να υπολογίζουν στη συνδρομή του, αν τυχόν παρουσιαζόταν κάποια ευκαιρία.

Έτσι με τη μεσολάβηση του Φιλικού Κωνσταντίνου Καντιώτη, που ήταν υπάλληλος του Καποδίστρια, μετά την άρνηση του τελευταίου να αναλάβει αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας, προσέτρεξε ο Εμμανουήλ Ξάνθος στον εξάδελφο των Υψηλάντηδων, Ιωάννη Μάνο, προκειμένου να τον φέρει σε επαφή με τον Πρίγκηπα Αλέξανδρο Υψηλάντη. Η συνάντηση αυτή φαίνεται να ήταν μια από τις ευτυχέστερες στιγμές της ζωής του Ε. Ξάνθου, που έμεινε χαραγμένη στη μνήμη του, σε αντίθεση με την απογοήτευση που του δημιούργησε ο Καποδίστριας, που αποδίδει με κάθε λεπτομέρεια και νοσταλγία στα απομνημονεύματά του.

Στη συνάντηση εκείνη στην Πετρούπολη στις 11 Απριλίου 1820 (παλαιό ημερολόγιο), ο Υψηλάντης τον δέχθηκε με ευγένεια και, ύστερα από κάποιες ερωτήσεις για την καταγωγή του και διάφορες άλλες υποθέσεις, του ζήτησε να μάθει πώς περνούν οι Έλληνες. Ο Ξάνθος του απήντησε ότι οι Τούρκοι τούς τυραννούν και η τυραννία αυτή έχει γίνει πλέον αφόρητη. Στη συνέχεια ακολούθησε ο εξής δραματικός διάλογος:

Υψηλάντης: «Γιατί οι Έλληνες δεν προσπαθούν να ενεργήσουν ώστε, αν δεν δύνανται να ελευθερωθούν από τον ζυγόν, τουλάχιστον να τον ελαφρώσουν;»

Ξάνθος: «Πρίγκιψ, με ποία μέσα και με ποίους οδηγούς να ενεργήσωσιν οι δυστυχείς Έλληνες την βελτίωσιν της πολιτικής των καταστάσεως; Αυτοί έμειναν εγκαταλελειμμένοι από εκείνους, οίτινες εδύναντο να τους οδηγήσωσι, διότι όλοι οι καλοί ομογενείς καταφεύγουν εις ξένους

τόπους και αφήνουν τους ομογενείς των ορφανούς. Ιδού ο Κόμης Καποδίστριας υπηρετεί τη Ρωσίαν, ο μακαρίτης πατήρ σας κατέφυγε εδώ και ο Καρατζάς εις την Ιταλίαν, υμείς ο ίδιος υπηρετούντες την Ρωσίαν εχάσατε υπέρ αυτής την δεξιάν χείρα σας, και άλλοι ίσοι καλοί καταφεύγοντες εις την χριστιανικήν Ευρώπην μένουν εκεί, χωρίς να φροντίζουν δια τους δυστυχείς αδελφούς των.».

Υψηλάντης: «Αν εγώ εγνώριζον ότι οι ομογενείς μου είχαν ανάγκην από εμέ και εστοχάζοντο, ότι εδυνάμην να συντελέσω εις την ευδαιμονίαν των, σου λέγω εντίμως, ότι ήθελον μετά προθυμίας κάμω κάθε θυσίαν, ακόμη και την κατάστασίν μου, και τον εαυτόν μου θα εθυσίαζον υπέρ αυτών».

Ξάνθος (σηκώνεται όρθιος και συγκινημένος): «Δος μοι Πρίγκιψ, την χείρα σας εις βεβαίωσιν των όσων εκφράσθητε».

Κοιτάζοντάς τον κατάματα ο Υψηλάντης με θαυμασμό τού έδωσε το χέρι του.

Ο Υψηλάντης ενθουσιώδης πατριώτης, χωρίς ιδιαίτερη πολιτική πείρα, δεν άργησε να κυριευθεί από ενθουσιασμό που του ενέπνεε η βαθιά πίστη του στα όνειρα του ελληνικού έθνους. Έτσι η αποστολή του ενός είχε εκπληρωθεί, ενώ οι φιλοδοξίες του άλλου, να γίνει ο ελευθερωτής του έθνους του, άρχισαν να πραγματοποιούνται.

Ο Ξάνθος φανέρωσε στον πρίγκηπα τα μυστικά της Φιλικής Εταιρείας και εκείνος με συγκίνηση και ενθουσιασμό κατηχείται και ορκίζεται κατά το τυπικό της εταιρείας, όπου και αναγνωρίζεται Γενικός Επίτροπος της Αρχής.

Στον Αλέξανδρο Υψηλάντη δόθηκε το ψευδώνυμο «**Καλός**» και τα γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου «**α.ρ.**» για να υπογράψει τις επιστολές του. Μεταξύ του Υψηλάντη και του Ξάνθου υπογράφηκε ένα έγγραφο, το οποίο επικύρωνε την ανάληψη από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, της ηγεσίας, όχι της “Φιλικής”, αλλά της “Ελληνικής Εταιρείας”.

Η Φιλική Εταιρεία είχε πλέον αποκτήσει τον Αρχηγό της, στην Πετρούπολη της Ρωσίας, στις 12 Απριλίου 1820.

Για την αντιγραφή: Λ.Κ.

Τα άρθρα που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΙΗΑ εκφράζουν αποκλειστικά τους συγγραφείς – μέλη του ΙΗΑ. Η ιστοσελίδα του ΙΗΑ δεν λογοκρίνει, ούτε επεμβαίνει σε άρθρα – κείμενα των μελών του ΙΗΑ.

[International Hellenic Association.](#)